

Lisa 2. Viljandi maakonna väärtuslike maastike määratlemise registri näidis

Registri koostamine

2.3.1 Registri andmed Alljärgnevalt on ära toodud registri struktuur koos selgitustega (lisas 11 leidub registrilehe blankett).

1. Ala number ja nimetus: maakondlik numeratsioon

Väärtuslikud maastikud on nummerdatud ühtselt olenemata nende klassist; reservalad on eraldi nummerdatud (näit. R1 jne.) ja eraldi nimekirjas.

2. Ala klass: I, II või P

3. Ala tüüp: numbritega 1- 8 (ühe ala kohta võib kasutada mitut numbrit, näiteks 356)

1 – linna- või asulamaastik

2 – põhiliselt põllumajandusmaastik/küla

3 – põllumajandus- ja loodusmaastik

4 – põhiliselt loodusmaastik

5 – sisaldab suuremat veekogu või piirneb sellega

6 – ajaloo kontsentraat

7 – mõisakeskus või –park

8 – ajaloolise ja/või kultuuriloolise tähtsusega paik

4. Ala pindala: (ha) kaartide digitaliseerimisel saadud andmed

5. Ala asukoht: maakond/maakonnad, vald/vallad

6. Ala tähtsus: (potentsiaalne) riiklik, maakondlik või kohalik

Riiklikku tähtsust on üldjuhul raske määratleda enne kui on ülevaade kõigi maakondade väärtuslikest maastikest.

7. Ala kirjeldus ja hinnangud: vt. “Alade kirjeldamine ja lõplik hindamine”

8. Soovitused maakasutuse, ehitustegevuse ja hoolduse osas ala piirides:

Siinkohal tuuakse ära erinevate väärtuste säilimiseks, taastamiseks või suurendamiseks vajalikud meetmed jne. (vt. ka “Väärtuslike maastike kaitse ja hoolduse eesmärgid”). Anda saab üksnes väga üldisi ja enamasti skemaatilisi soovitusi kõige prioriteetsemate tegevuste kohta antud alal. Täpsemad hooldussoovitused ja kasutustingimused tuleks paika panna üldplaneeringute tegemise käigus ja/või hoolduslepingute sõlmimisel, eelnevalt maakasutajatega läbi rääkides.

9. Kehtestatud piirangud ja soodustused:

Siinkohal peaksid planeerijad täpsustama ala piirides kehtivaid loodus- ja muinsuskaitsepiiranguid, objektidega seonduvaid maamaksusoodustusi jms.

10. Täiendava inventeerimise vajadus:

Siin on paari märksõnaga (näit. hooned, luhaniidud, metsad) tähistatud need objektid või struktuurid, mida võimaluse korral tuleks täiendavalt inventeerida.

11. Foto(d):

Siin tuuakse ära andmed fotode ja slaidide kohta, mida digitaalsel kujul oleks võimalik registrisse lisada. Need võivad olla nii inventeerimise käigus pildistatud või vanemad fotod (sh. ka muuseumide kogudes leiduvad).

2.3.2 Kaartide digitaliseerimine ja tingmärkide kasutamine Väärtuslike maastike digitaalse andmebaasi loomiseks on kasutatud MapInfo tarkvara. Aluskaardina kasutati skaneeritud 1980-ndatel aastatel trükitud NL-I Nõukogude Liidu topograafilisi kaarte mõõtkavas 1:50 000. Töö on teostatud eesti põhikaardi projektsioonis ([Lambert-EST](#)).

projektsioonis (Lambert-EST).

Väärtuslikud alad on koondatud nelja teemateemakihti – I klassi alad, II klassi alad, probleemsed ehk potentsiaalse väärtusega alad ning reservalad. Eraldi teemateemakihid on moodustatud välitööde käigus kaardistatud ilusatest vaadetest ja teelõikudest. Andmebaasi kirjeldus on toodud lisas 15.

Kasutatavate tingmärkide kujundus (alade piirid jne.) oleneb vaadeldavast mõõtkavast. Mida väiksema pindalaga on ekraanil kujutatud ala, seda rohkem detaile on võimalik näidata. Kogu maakonda korraga näidates tuleb paratamatult kasutada vähem detaile ja sageli ka teistsuguseid tingmärke ja värve. Erinevaid kaardikihte kombineerides tuleb selguse huvides samuti tingmärkide kujundus üle vaadata.

Antud töös on ära toodud mõned võimalikud variandid tingmärkide kasutamise kohta (vt. lisa 13), mida on võimalik edasi arendada ja täiustada. Kasutatud värvid ja tingmärgid on kohandatud nii kaartide vaatlemiseks arvutiekraanil kui väljatrükiks mõõtkavas 1:50 000. Taotletud on selgust ja ülevaatlikust.

Lisas 13 ära toodud illustatsioonidel on märgitud ka terve rida numbreid, mis osutavad mitmesugustele struktuuridele ja detailidele maastikul. Numbrid ja selgitused on lisatud pedagoogilistel eesmärkidel, illustreerimaks meetoodikat. Registrikartidel neid ei esine.